

Porabje

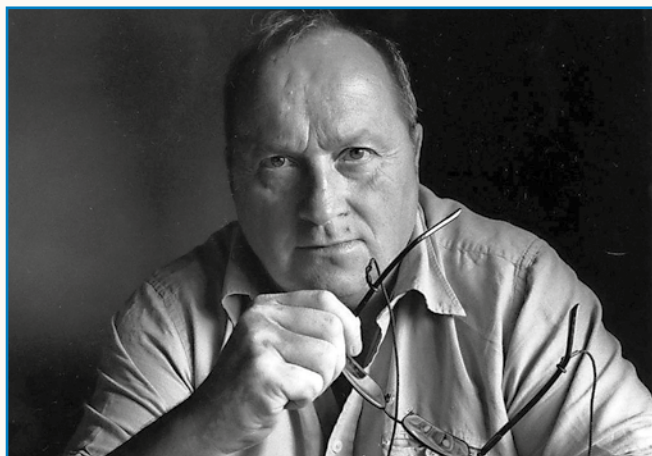
TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 9. februarja 2023 - Leto XXXIII, št. 6

stran 2

SLOVENSKA VZORČNA KMETIJA GOSTILA KMETIJSKA MINISTRA

»RAZJOČI SE, MAMA, TVOJ SIN JE PESNIK«
stran 4

MORAŠ VOLAU METI K TAUMA
stran 8

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ
stran 9

SLOVENSKA VZORČNA KMETIJA GOSTILA KMETIJSKA MINISTRA

Na delovnem obisku v Porabju sta se 4. februarja mudila slovenska ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Minister Nagy je dodal, da je upravljanje z gozdovi prednostno področje v obeh državah, Madžarska naj bi denimo poraš-

gozdarstvo in prehrano je sklenilo pogodbo z madžarsko narodno skupnostjo v Pomurju, kjer bomo sofinancirali podobno vzorčno kmetijo. «

V nadaljevanju programa sta se ministra sestala s predstavniki Slovencev na Madžarskem, ki so se za izkazano podporo zahvalili obema državam. Slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss je spregovorila o prizadevanjih, da bi mlade obdržali v pokrajini, predsednik Državne slovenske samouprave Karel Holec pa je ob tem izpostavil pomen podpore mladim kmetovalcem. Predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovács pa je opozorila na posebno mesto kmetijstva in turizma v razvoju Porabja oziroma potrebo po ohranitvi mozaičnosti pokrajine.

Minister István Nagy je Državni slovenski samoupravi obljubil finančno podporo pri odkupu

Slovenski veleposlanik dr. Marjan Cencen, slovenska generalna konzulka Metka Lajničnik, Andrea Kovács, Erika Köleš Kiss, Irena Šinko, direktor Razvojne agencije Slovenska krajina Tomaž Kovács, dr. István Nagy, Karel Holec, državnozborni poslanec Zsolt V. Németh, državni podsekretar dr. Oszkár Ökrös in vodja službe za koordinacijo z EU Marta Hrustel Majcen pred Slovensko vzorčno kmetijo

Irena Šinko ter madžarski minister za kmetijstvo dr. István Nagy. Gosta sta se na gornjeseniški Slovenski vzorčni kmetiji udeležila dvostranskega srečanja, kjer sta razpravljala o vprašanih, povezanih s kmetijstvom v Sloveniji in na Madžarskem.

Ministra sta posebno pozornost namenila upravljanju z divjadjo, ki v obeh državah povzroča veliko škode v kmetijstvu. Pri tem je minister Nagy opozoril na težnjo, da bi na Madžarskem odstranili ograje proti divjadi, ki krčijo življenjski prostor živali in naj bi tako celo prispevale k nastajanju škode. Sogovornika sta se dotaknila tudi ukrepov proti širjenju afriške prašičje kuge. Po besedah madžarskega kmetijskega ministra naj bi bili varni obe županiji, ki mejita na Slovenijo, Madžarski je namreč uspelo epidemijo zajezi pri Donavi. Ministrica Šinko je v svoji izjavi za javnost povedala, da se pristopi do nove skupne kmetijske politike (SKP) v Sloveniji in na Madžarskem razlikujejo. S sogovornikom pa sta se strinjala, da so majhne kmetije pomembne pri tem, »da ohranjamo mozaično kulturno krajino, da dejansko malim kmetom dodajamo vrednost na ta način, da razvijamo njihovo dopolnilno dejavnost.«

čenost z gozdovi do leta 2030 povišala s 23 na 27 odstotkov.

»Madžarska vlada želi državnega gozdna gospodarstva preoblikovati v neprofitne družbe, da bi lahko s temi naravnimi

»Ta vzorčna kmetija je zelo pomembna tako z vidika kmetijstva kot z vidika narodne skupnosti in ohranjanja jezika na tem območju,« je v svoji izjavi za tisk dejala slovenska kmetijska ministrica Irena Šinko

zakladi upravljali na trajnosten način,« je še dejal minister in sprejel povabilo slovenske ministric na konferenco o sodobnem upravljanju z gozdovi. Ministra sta se seznanila tudi z delovanjem in poslanstvom Slovenske vzorčne kmetije na Gornjem Seniku. »Ta ustanova ne prikazuje le tradicionalnega kmetovanja, temveč se tukaj ohranja tudi kultura in ne guje izročilo. Za madžarsko vlado je zelo pomembno, da se slovenska skupnost počuti doma na tem območju,« je povedal minister Nagy. Ministrica Šinko pa je spomnila: »Slovensko ministrstvo za kmetijstvo,

zgradbe ob gornjeseniškem mlinu, v kateri naj bi se v prihodnje stiskalo bučno olje, oziroma pomoč pri odkupu stavbe žganjarne v Števanovcih, v kateri naj bi se nadaljevala žganjekuha. Uradni program je ministrica Irena Šinko sklenila z obiskom Küharjeve spominke hiše in Hiše jabolk v največji porabski vasi.

(Slika na prvi strani: Slovenski kmetijski ministrici Ireni Šinko in madžarskemu kmetijskemu ministru Istvánu Nagyju je dejavnost Slovenske vzorčne kmetije predstavil Tomaž Kovács)

-dm-

foto: Silva Eöry

Pod Srebrnim brejgom ...

... so v Ljubljani našli, ka bi si niške nej brodo. So specialni policajge našli. Dva rusoškiva špijona (vohuna) so pri njivom lagvom deli zaodili. Naprva pa, ka tau vohun spoj znamenuje. Rejč voh-un je tista, od stere tadale demo. Voh je šnof, vohati pa šnofati (prdišati) znamenuje. Vohuni bi leko šnofaš prajli, po svejti je bole kak špijon poznani. Kak povedano, v Ljubljani so dva rusoškiva vohuna, šnofaša, špijona zaodili, njiva zgrabili pa nut v vauzo zaprli. Tau se je že decembra mejseca 2022. leta zgodilo, kuman zdaj pa so prejnigi tau vödali. Kelko se vej, aj bi že duže časa v Sloveniji živela pa delala. Eden od nji aj bi že držino v Ljubljani emo. Vse tau pa nam od bojne v Ukrajini pripovejda. Depa, kak tau, ka eden je že držino emo, rač nej mlado držino? Tau nam od toga guči, ka bojna v Ukrajini se je že dosta prva začnila, kak se je zaistino začnila. Gvüšno, ka eške eden čas nemo vedli, ka vse sta tejva dva delala, tau se tak brž vö ne ovadi. Eške se ne vej, kakšne informacije aj bi tadale odavala, ka aj bi od njiva delo bilau. Ja, zagnauk eške nika več nut v vüje lidi ne smej priti. Se pa vej, ka po bojni v Ukrajini nej malo rusoški špijonov po Evropi ojdí.

V toj aferi s šnofašami pa sta znauva pacin pa dizel gorskaučila. Ja, vse je znauva drakše gratalo. Dugo, dugo so glavaške vse tau dojdžrali, depa, dale več nej šlau. Dun je tau drakše moglo gratati. Depa, tau je komisija EU-na tak zapovedala, ka Slovenija ne smej tadale svojo politiko pelati. Politiko, v steroy za svoje lidi skrb ma, ka bi ji drago življenje nej po plečaj mlatilo. Zdjaj se je Slovenija v tom paradoksi našla, ka bi una za lidi nika baukše škela, depa, drugi njoj tau ne dopistijo. Tak se nad EU naraji preklinja, gda pa od tam pejnzejge pridejo, se na veliko smedje.

Na velke so se na gesen nauvi župani, stere so lidge vözvolili, smedjali. Eni se zdaj malo menje smedjejo, zaprav, že se skur djaučejo. Zakoga volo, se leko pitate? Vö je prišlo, kelko je stera občina dužna ostanola. Tak je vöprišlo, ka Gornja Radgona skur 10 milijaunov evronov pejnez minusa ma. Iz toga vöpride, ka na vsikšoga človeka v občini 1000 evronov dugá pride. Depa, takše se ne godi samo v Gornji Radgoni. Vnauge občine se z velikim dugaum bojnajo. Stari župani so odišli, nauvi pa so na finančno granato staučili. Steri so tadale na svoji staučaj ostanoli, dosta večši dug majo. Daleč največši rekord v Sloveniji eške itak občina Gornji Petrovci ma. V njoj na človeka prejk 2000 evronov dugá pride. Kama z dugaum naklajena kaula doj po brgej dejo, se eške ne vej. Gvüšno pa je, ka nebesko brž dejo, niške je staviti ne vej.

So pa na politični podijum nauva kaula gorprišla, nekaj ji je gorpriplelo. COVID-19 kaula so se po lejevom kraji naprej pripelale. Na nji se cejli küp »regul« leko najde, za stere se je vöpokazalo, ka spoj je nej bi smeli naprej vzeti. Nega je malo, pitanje pa je, sto za tau gorplača. Sto za tau gorplača, ka so lidi nut zapejrali, njim nej dopistili kaulak po Sloveniji ojditi pa tak naprej pa tak tadale. Štrafe, stere so lidgé plačali, do nazaj mogli dibiti. Vrhovno sodišče (najvišiša biroviija) je vödala, ka se zvekšoga vse tau spoj nej bi smelo zgoditi. Tadale se brodi, koga zavolo vsega toga nut trbej zglasiti. Kak so časi epidemije nauri bili, zdaj eške bole nauro leko vse tau vöspadne. Po staroy šegi do s prstom eden na drugoga kazali, pa eške kakšnoga štrtoga vönajdejo, ka je tau cejlo paniko zaküjo. Ka de vcejlak prausni človek od toga emo? Kak vsigdar, de porcije plačo, ka se vse tau vönajde. Če se spoj gda tau ma zgoditi. Naš Srebrni brejg je pomalek vse tau z betegom tapozabo. Pravi, ka tisto, ka je bilau, aj tam ostane tö.

Miki Roš

Irena Šrajner - o knjigi Stari golobnjak

Zavolo djagod sta daubili po grbači

Tisti, steri mate Porabski kole-dar, ste v zadnji lejtaj večkrat leko šteli tudi tisto, ka je napisala Prekmurka Irena Šrajner. Že pred dvema letoma smo v naši novinaj notpoka-

la, ka z mene napravi takšoga človeka, steri de rad meu slovenski gezik. Baug je tak steu, ka sam jo srečala enoga dneva, gda sam bežžala k telovadbi. Drügi

četrtek in soboto sva se dobi-vale, včasik pa tudi trikrat na keden. Zadnji dvajsti let sam jo vozila na predstavitve njenih knjig, v veliko čast si štem, ka sam njeno zad-njo predstavitev v soboški knjižnici, pa tudi tisto v böt-tinskom gradi, vodila ges. «

V knjigi najdemo zgodbo o djagodaj, stero ste leko pršte-li tudi v zadnjom Porabskom koledari: »Tau je resnična zgodba, stero sam malo li-terarno obdelala. S sošolko Zdenko sva se napautili po cejlaj Soboti do konca varaša, gé majo varaški lidge gračenke. Tüdi njena držina je mejla enoga. Na vsakšom gračenki je bilau samo malo djagod, zatau sve jih müvi na vsej gračen-kih brale in gele. Tau sta vidle dve ženski, sterivi sta se začnili koriti z nama in sta majütale z rokami. Poz-nale sta najnivi mami, pa sta njima tau vöovadili. In te sve daubile po grbači. Nej so najbole bolele batine, liki

svoji stojnici meu tüdi me-dene Mikloše, vse od malih do velikih. Moje oči so se za-kelile na najvejšoga. In te je gospaud Ismailović pra-vo, ka si leko vöodaberem, steroga škem. Mati me je tak poglednola, ka sam znala,

bila trnok žalostna. Pred bojno so bili bogata držina, sledkar pa več nej. Pauleg toga je bila njena žlata raz-tepena po cejlom svejti, ona pa je v Murski Soboti sama ostala. Dosta mi je poma-gala tüdi pri včenjej vogr-

škoga in nem-škoga gezika. Gnauk pa sva celau vküper na mordje šle, vej pa je mati mene nej samo pis-tila. « Žalostna je tudi zgodba »Bandi bačija«, o sterom Irena Šrajner tüdi piše v knjigi Stari go-lobnjak. »Té člo-vek je tudi dosta skauz dau v svo-jom žitki. Drüga svetovna bojna njemi je fejst vöminila žitek. Tüdi njega sam spoznala v ma-

Irena Šrajner (Kejp: Silva Eöry)

zali njeni žitek. Če na kratko spaumnimo, je sogovornica velki tau svojoga detinstva preživela v Kamovcaj pri starom oči in materi. Leta 1963, gda je mama z nauvo držino prišla nazaj v Prekmurje, se je k njim v Mursko Soboto preselila tudi Irena, stera si je kak vözraščena svoj vsakdanešnji krü služila kak bautošica. Gnesden z držino žive pauleg Murske Sobote v vesnici Nemčavci. Kak penzionistka dosta cajta nameni pisanji pa tudi dobrodelnomi deli kak prostovoljka. O slednjom mo kaj več napisali ob kakši drügi priliki.

Gda je prišla živet v Mursko So-boto, je Irena Šrajner nej znala trnok dobro slovenski gučati, vej pa so se v Kamovcaj v glav-nom po vogrsko pogučavali. Pri včenjej slovenskoga gezi-ka ji je trnok dosta pomagala leranca Karolina Kolmanič. O njoj piše tudi v svojo knji-gi Stari golobnjak: »Mi smo našo šaulo, drügo soboško, zvali Stari golobnjak. Tau pa zavolo toga, ka ma ta šaula kupule. V špicaj tej kupul pa so živelu golaubi. Tam so si napravili gnezda. Za mene je bila ta šaula tak kak eden daum tüdi zavolo Karoline Kolmanič, stera si je gorda-

mlajši, steri so me nej meli radi, so mi vujšli. Nej sam točno znala, kama morem titi. Bežžala sam za njimi pa sam spadnola po stubaj. In te me je Karolina Kolmanič gorpobrara in me je pitala, če sam dobro. Komaj sam njoj kaj po slovenski znala

Irena Šrajner in Karolina Kolmanič (Kejp: osebni arhiv Irene Šrajner)

povedati. Te pa je pravla, ka morem vsakši den v glav-nom odmori (nagvszünet) priti k njoj v knjižnico, pa va se pogučavale. Rejsan je nje-na zasluga, ka sam se dobro navčila slovenski gezik. «

S Karolino Kolmanič, stera se je na žalost pred tremi leti poslovila, sta bili povezani vse do njene smrti: »Ponosna sam na tau, ka sam bila njena bližnja prijateljica. V

tau, ka sve se te neka cajta nej smeje drüžiti. «

Gda se je Irena Šrajner iz Kamovec preselila v Mursko Soboto, je prvo paut šla na Miklošovo senje: »Prva sva z mamo šle na té den v cerkev, gé smo se mlajši tudi sreča-li z Miklošom. Po tistom pa sva šli ške na senje. Tam je biu tudi gospaud Abdulah Ismailović, slašičar, stero-ga so zvali Turček. On je na

ka si moren vöodabrati naj-menšoga, čiglij sam stejla najvejšoga. Gospaud Abdulah pa je vzeu v roke naj-vejšoga in je v smeji pravo, ka je tau dar za mene. Stem, ka mi je dau toga sladkoga Mikloša, je osrečo tak mene kak tudi sebe. Ške duga lejta sam, čiglij sam medenjaj že pogejla, obdržala za spo-min tisti kejp, steri je biu na-keldjeni na njega. «

V knjigi so opisani ške drügi zanimivi Sobočanci, med nji-mi tudi »tante Štefi« pa »Ban-di bači«. Prva je bila dejte av-strijskoga očo in prekmurske matere: »Spoznala sam jo, gda je bila telko stara kak sam ges zdaj. Skor 50 lejt je bila starejša od mene. Žive-la je v enoj malaj socialnoj iži, pauleg baute, v steraj je moja mati delala. Večkrat sam ji nesla domau tisto, ka je küpila v bauti. Ta njena mala iža je bila kak muzej. Zavüpala mi je celo svojo življenjsko zgodbo, stera je

mini bauti. Enoga septem-berskoga dneva je zapüsto svojo zaročenko in stariše in se napauto iz Budimpešte prejk Sobote s cugom v Beč, gé so ga sodaki zgrabili in je komaj po čüdeži osto živ. Tistoga dneva, gda je odišo od dauma, je daubo pismo, ka bi mogo titi k sodakom. In tak je grato dezertter. Po bojni je zavolo toga nej smeü titi nazaj na Vogr-sko, pa tudi v Avstriji je nej smeü ostati, leko pa je prišo v Prekmurje, gé je te osto, « je raztolmačila Irena Šrajner in povedala, ka njemi je po dugi lejtaj gratalo iti nazaj v rojstni kraj, samo ka so stariš-ke te že mrlu, zaročenka Kati-ca pa se je oženila z drügim: »Djaukala sam se z njim, gda mi je pripovejdo o Ba-latoni. Doma je biu nindri pauleg Siófoka. In tak je do smrti osto v Murski Soboti, gé je tudi pokopani. «

Silva Eöry

PREKMURJE

Luka in Mario

Konec januara je biu v Furlaniji Julijski krajini Olimpijski festival evropske mladine.

Na njem je velki uspeh dosegnó tudi 17-letni Luka Filip iz Gornjih Slaveč, član Smučarskega skakalnega kluba Velenje. Po tistom, ka je biu v posamični konkurenci peti in z ekipo pojbov štrti (medalja jim je vujšla zavolo toga, ka je biu eden od njegovih sotekmovalcov diskvalificerani), je mešana ekipa Slovenije prepričljivo gvinila. Pauleg mladoga Goričanca so bili v slovenski zmagoviti ekipi ške Tinkara Komar, Nika Prevc in Nik Heberl. Té velki uspeh trebej proslavití, so pravli Goričanci. In tak so, čiglij je Luka komik kesno večer prišo domau, za njega v Gornji Slavečih pripravili lejpi sprejem, na steroga je prišo okauli stau lidi. »V čast in ponos nam je, ka leko sodelüvlemo s takšnim perspektivnim mladim športnikom. Energijo njemi davlemo vsi pa njemi želejmo, ka je tau samo začetek ene vrhunske športne poti in kariere brez poškodb in padcov,« je ob toj priliki povedo predsednik Gasilske zveze Občine Kuzma Slavko Krpič.

Vesele novice pa so té dni prišle tudi z drugoga konca sveta. V Avstraliji so na odprejtom prvenstvu v tenisi nej nastopali samo najbaukši teniški igralci in igralke s cejloga sveta, liki so prvo paut pripravili ške tekmo vanje za glüpe in naglüšne teniške igralce. Nastopalo je deset najbaukših na svejti in med njimi je biu tudi Mario Kegl. 27-letni Sobočanec je prišo vse do finala, v sterom ga je dojoblado njegov vogrski pajdaš Gábor Máthé. V boji za finale je Kegl pripravo velko presenečenje, vej pa je z rezultatom 3:6, 6:4 in 7:5 dojoblado Čeha Jaroslava Šmedeka, številko ena na svetovni lestvici glüpih teniških igralcov.

Silva Eöry

»RAZJOČI SE, MAMA, TVOJ SIN JE PESNIK«

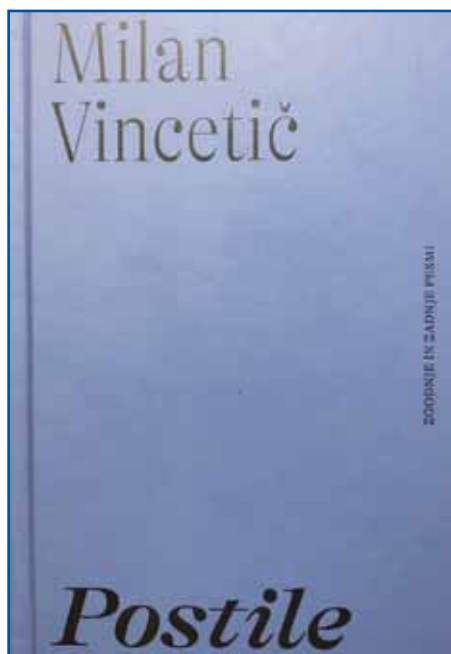
»Rime so dobre, vrstice fanj tečejo. Škoda, ka si s pesmijov nika nauwoga nej povedo,« sem pred več kot desetletjem prebral sodbo, ki jo je nad mojim prvim sonetom v porabskem slovenskem narečju v elektronskem pismu izrekel Milan Vincetič. Zameriti mu nikakor nisem mogel, saj je bil zmeraj dobronameren kritik mojega pesnjenja, in zato sem mu tudi kasneje rad pošiljal svoja novonastala dela, v prvi vrsti prevode. »Ge bi že rad tvoje lastne pesmi što,« mi je drugič napisal in me s tem spodbudil k pesniškemu izpovedovanju lastnih čustev.

Tako je tudi mene presunila novica o njegovi nenadni smrti, ki sem jo iz Monoštra prejel nekega meglene ga oktobrskega dne. Vinci (kakor smo ga v Porabju ljubkovalno imenovali) ni bil samo moj pesniški mentor in priložnostni sogovornik pred kamero, temveč sem se pri prestavljanju proznih besedil v porabsko narečje pogosto zgledoval po njegovih jezikovnih prijemih. Vincetičevi zbirki kratke proze *Šift v idini* in *Luna na mejseci* sem prebral kar v njegovi goričanščini, kratki roman *Lebdečo prikazen* pa spet v slovenskem knjižnem jeziku. Ko sem leta 2018 sam prestaval roman *Geza bači dé v Zaturce* avtorja Štefana Kardoša v porabsko narečje, sem svoje delo tihoma posvetil spominu Milana Vincetiča.

Znano je, da je pokojni vsestranski ustvarjalec najopaznejšo sled zapustil v sodobnem slovenskem pesništvu. Dejanskemu prvencu *Kot slutnja radovedno* (skupaj s *Ferijem Lainščkom* in *Valerijo Perger*) je sledilo še štirinajst Vincetičevih samostojnih pesniških zbirk, v katerih je razvil izvirno avtorsko poetiko. Le-to določa na eni strani premišljena pesniška forma (v gradnji pesmi in sestavi pesniških zbirk), na drugi strani pa razgibana metaforika, jezikovna večplastnost in zvočnost pesniške govornice.

»Mnogim se je Milan zapisal v srce s svojo iskrivostjo, človeško toplino, dobrohotnostjo in rahločutnostjo in te njegove lastnosti ter skupna druženja ga vežejo v dolgo ogrlico spominov, ki jo bo čas lahko natrgal šele tedaj, ko bodo v brezčasje odhajali vsi tisti, ki jim je dal del sebe. Nima pa čas moči nad tem, kar je Milan ustvaril,« so uvodne misli *Francija Justa*, ki jih je zapisal v prvem razdelku svoje spremne besede h knjigi ob 5. obletnici Vincetičeve smrti z naslovom *Postile*. Zbirko ustvarjalčevih še neobjavljenih *zgodnjih in zadnjih pesmi* sta v letu 2022 izdala in založila

Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja ter Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota. (Pokojni pesnik je bil član prvega združenja in največ službenih let preživel na drugi ustanovi.)

»Zgodnje in zadnje pesmi« Milana Vincetiča - izšle so ob 5. obletnici ustvarjalčeve smrti.

Iz zgodnjega ustvarjalnega obdobja Milana Vincetiča so v izdaji natisnjene (še v tisku neobjavljene) pesmi iz tipkopisa pesniške zbirke *Papirnate ladjice*, ki jo je Vincetič sestavil leta 1979. Stvaritve so objavljene v njihovi prvotni podobi, vključno z jezikovnimi posebnostmi. (Pričujoči spis nosi naslov po enem od pesemskih ciklov.) Drugi sklop obsega sedem avtorjevih pesmi, ki jih je v pismu poslal *Feriju Lainščku*, ko je bil le-ta v letih 1980/81 na služanju vojaškega roka.

Pregled vsebine besedilnih datotek v Vincetičevem računalniku iz let 2013–2017 in njihova primerjava z evidenco objav v bazah podatkov sistema Cobiss sta pokazala, da pesnikovo neobjavljeno književno zapuščino sestavljajo pesemski cikli *Postile*, *Pripevi*, *Vinjeta in Polaroidi*. Sestava ciklov v zapuščini iz devetih pesmi in nova pesemska oblika 4 + 3 + 2 (število vrstic v posamezni kitici) kažeta na to, da je Vincetič pripravljaval novo pesniško zbirko. So pa objavljene pesmi in cikli še neprečiščeni, kljub temu jih prinaša obravnavana knjiga takšne, kot so zapisani v že omenjenih računalniških datotekah (na razpolago jih je dal pesnikov nečak *Peter Pertoci*).

Naslovi vseh samostojnih zbirk Milana Vincetiča so enobesedni, zato so se uredniki za takšno poimenovanje odločili tudi pri tej knjigi. Glas pesnika v zbirki sprem-

lja govornica likovnih podob akademskih slikarjev *Sandija Červeka* in *Mirka Rajnarja*, ki sta v preteklosti oblikovala tudi nekaj Vincetičevih knjig. Publikacijo odlikuje še bibliografija plodnega ustvarjalca, ki je knjižni izdaji prilagojeno (poenostavljeno, poenoteno, mestoma tudi dopolnjeno) delo višje knjižničarke v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota *Terezije Antolin*.

Milan Vincetič je bil ustvarjalec širokega zamaha - piše urednik Franci Just v spremni besedi z naslovom *Besedna ustvarjalnost Milana Vincetiča* - in je s svojo besedo vstopal v naš družbeni in literarni prostor iz več smeri: kot kulturni in literarni publicist, urednik, prevajalec, avtor literarnih del za otroke in mlade ter radijskih iger, predvsem pa kot pesnik in pisatelj.

In prav kot slednjega smo Milana Vincetiča najbolje poznali v našem Porabju - nekateri osebno, drugi spet prek njegovih del. Svojo pripoved je znal približati tudi preprostejšim naslovnikom in jo zapisati v svoji prvi materinščini, goričkem prekmurskem govoru - ki je bil zelo blizu našemu porabskemu. Za bralce časopisa *Porabje in Slovenskega/Porabskega kolarja* je napisal številne kratke zgodbe v razumljivem, domačem narečju, z udeležbo zanj značilnih nenavadnežev in posebnežev. Njegovi liki niso bili povsem izmišljeni, ampak bolj odslikava podob slovenskega severovzhodnega ruralnega obrobja.

Po listanju »poslednje pesniške zbirke« Milana Vincetiča se je v meni učvrstila želja, da bi ponovno segel po knjigah svojega pokojnega pesniškega mentorja, ki jih hranim na posebnem mestu na svoji knjižni polici. Kajti, kakor svojo spremno besedo končuje urednik Franci Just, Milan Vincetič je »pokazal nove, dotlej neraziskane možnosti slovenskega jezika (...) Z nepotešljivo radovednostjo je iskal v svet in v jezik. Luščil je besede iz različnih plasti slovenskega jezika, vse pa brusil in loščil, dokler niso zazvene in zasijale tako, da so mogle pričati o njegovi slutnji lepega. Slutnji lepote, ki ji je vseskozi sledil ter jo vdihoval v svojo poezijo: potihno, a dovolj glasno, da jo je bilo slišati, zastrto, a dovolj osvetljeno, da se jo je moglo uzreti. Z njo je prežarčil svoje pesniške svetove, ki bodo ostali.«

-dm-

PISALI SMO PRED 30. LETI

V 3. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 11. februara 1993, je Francek Mukič v rubriki MI SLOVENC, MI SE NE PODAMO... etak piso o maternom geziki: »V zadnji numari naši novin smo zapisali, ka so se inda svejta nistarni slovenski pisateli, intelektualci pa politiki dosta štükali, ka če Slovenci nedo poštuivali svoj gezik, svojo kulturo, te ostanejo narod hlapcov. Gezik je ranč takši, kak kakši gračenek (ograček), šteroga če nemo gnojili, gorkopali, okapali, polejvali - enkrat samo na nikoj pride. V njem nedo rasle rauže, paradajs, paprika, kapüsta, mrkevca. Če ga zapistimo, več nede gračenek. Istina, ka te de tö kaj raslo v njem, depa nej tisto, ka bi tarbölo, liki divjde ščabe, kaprlivdje, grmaudvje... Zaka se je tarbej skrbeti za gezik? Zaka ga je tarbej polejvati, gnojiti pa okapati, ka naj z njega grata lejpi gračenek? Nej zato najbole, ka naj lejpi bau. Tau tö, tö. Prva funkcija enotnoga gezika je, naj se tisti, ki en gezik gučijo, razmejo. Samo zbrodite si, ka bi v strašanjski veliki Meriki delali, če bi vsikši tisti gezik gučo, s steroga rosaga je prišo? (Vendrak nega takše države na svejti, odkec bi nej šli v Združene države Amerike.) Eške Indijanci (Apači, Irokezi, Komanči) se morejo tak zvekušoga navčiti engliški, če škejo tam živeti. S tem pa niške ne pravi, ka bi Italijani, Madžari, Francuzi ali Slovenci v Meriki nej smeli gučati italijanski, vogrski, francuski ali slovenski. Povejmo če bi na Vogrskom nej nücali zvekušoga enotni madžarski knjižni gezik, te bi se lidgé paulek rusoške ali romunske grajnca pa Madžari na našon konci buma tö nej trnok razmeli. Če bi se nej baudvoji v šaulaj včili kulturni knjižni gezik. Tau pa ne znamaniuje, ka bi en dialekt grši büu, kak knjižni gezik. Nikšo fele formo nej. Reči v kulturnom vogrskom geziki - jössz, hol voltál, hová mész - so same po sebi nikanej lepše, kak njini pari v madžarskom dialekti - gyüssz, hun votá, há mísz. Té slednje reči so samo zato malo špajsne, ka norme djezika drugo želežo. Ka če nede ene norme, te de naslednje vsikši nika po svoje začno gučati, pa te lidgé naslednje nedo razmeli en drugoga. Lidgé, šteri slovenski gučimo, tö dosta fele dialektov govorimo. Če bi nej bilau enoga enotnoga slovenskoga gezika, te bi sé buma dostakrat lidgé ranč v mali Sloveniji nej dobro razmeli: povejmo

Prekmurci s Primorci pauleg maurdja. Kaj bi bilau, povejmo, če bi na pošti-jaj pa na železnicaj nikše norme nej bilau? Ali za fligare v lufti pa šifte na oceanaj? Eške tak kelko nesreč pa nevol geste. Kaj bi bilau, če bi mi, ki živimo v Železni županiji, z levi kraj vozili avtone, kak v Angliji, v sausadni Zal-

ski županiji cikcakasto, v veszprémski pa tak, kak konj skače v šahi? Istina pa je, ka bi se doma na svojom tranki leko sükali z našim autonom eške tak tö, kak kakša kača, če bi se steli, ali pa po dve kolej vozili, na cestaj pa nej... Niške na tom püklavom svejti ne pravi, ka bi knjižne besede: miš, žolna, veverica lepše bile, kak porabske: müš, žuna, zebarca. Čeden človek tau tö nede pravo, ka mi v Porabji - na svojom tranki - ne smejmo tak gučati. (Če dobro vem, ge zdaj tö v gorénjesinčarskom slovenskom! dialekti pišem. Depa če de mi stoj tak pravo, ka je tisti auto, šteroga po tranki nakak vsevkriž vozi, pa nej tak, kak je normirano na pošti-jaj, autocestaj, nej auto, liki krava, štera se je od komance nadüla - o takšom človeki si ge buma mislim svoje. Ranč tak, kak o tistaj, šteri tak pravijo, ka je tá rejč, v šteri ge zdaj pišem, nej slovenska.) Tau je skor tak, kak če nakak má povejmo en gvant za svetek pa en gvant za delavi den. Pa bi o tom, nej tak lejpom gvant pravili, ka je tau nej gvant, liki picikli... Človeka včasik vse v riti stagéča... (Ne zamerite mi za tau rejč, depa tistoma tali našoga tejla, na šterom sedimo, se v knjižni slovenščini ranč tak pravi, kak v porabskom gučirit.)»

Geza Bačić pa se je v svojon pisanji spaumno na mali jubilej naših novin. »Po dveh letih izhajanja je časopis dobil in izoblikoval svojo podobo, ob tem pa ima zveste naročnike in bralce. Vodstvu Zveze Slovencev in prizadevnemu uredništvu ves čas uspeva ohranjati najpomembnejše cilje: skrb za ohranitev slovenstva in maternega jezika, krepitev nacionalne zavesti in sprotno obveščanje bralcev, ter spremljanje vsega, kar se v teh obmejnih krajih, med to najmanjšo slovensko narodno skupnostjo v zamejstvu, dogaja. Hkrati pa se uredništvo uspešno prilagaja tudi sestavi svojih bralcev - z lažjimi prispevki, krajšimi informacijami in komentarji o življenju in dogajanju, zmanjšuje število zahtevnejših člankov in se izogiba težjemu stilu pisanja. Dobra polovica tekstov je v porabskem (domaćem) narečju, ki je predusem starejšim ljudem lažje razumljivo. Časopis Porabje opravlja tako izjemno kulturno, narodnostno, politično in informativno poslanstvo med Slovenci ob Rabi, skrbi pa tudi za boljše razumevanje in zblizevanje dveh dobrih sosed - Madžarske in Slovenije ter njunih državljanov. Nenadomestljiv, je njegov prispevek h kvalitetnejšem u obveščanju o delu in življenju naše narodne manjšine na Madžarskem,« je prva zapiso Geza Bačić in na konci ške cujda: »Dosedanje številke Porabja so zgovorno potrdile, da v teh obmejnih krajih ob madžarsko-slovenski meji živite čudoviti, skromni, prijazni in pokončni ljudje. Porabski Slovenci ste v preteklosti prestali veliko hudega, mnoge pritiske in krivice. Kljub vsemu ste vzdržali in ostali del slovenskega naroda na Madžarskem, ohranili svoj materni jezik, običaje in kulturo. Upajmo, da bo v prihodnje lažje, saj imate svojo narodnostno organizacijo, demokracijo ter vrsto meddržavnih sporazumov med Madžarsko in Slovenijo, ki varujejo vaše narodnostne pravice. Imate pa tudi svojega prijatelja in zaveznika - časopis Porabje. Ko se ob tem jubileju pridružujem čestitkam uredništvu Porabja, vodstvu Zveze Slovencev na Madžarskem in tiskarni «Solidarnost» iz Murske Sobote, naj velja srečno vsem, ki so karkoli prispevali, da Porabje redno prihaja in opravlja svoje pomembno poslanstvo!«

Vküppobrala: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Gnejzde za štoklje

Še redna zima je, depa E.ON (elektro podjetje) se že na sprtolejt kreda dejva, najbola na marec, gda domau pridejo štoklje. Lani smo večkrat leko čüli od tauga, ka je zavolo elektrike dosta štokov poginilo. V Somboteli je v kratkom časi osem štokov dobilo električni šok, zato, ka je dosta taši soj, stere so nej izolirane. Od E.ON se je lani taprajlo, ka letno deset milijonov forintov pocerajo na tau, aj soje, kak najbola varne baudejo, dapa nej samo tiste soje, stere zdaj postavljajo. Tiste tö popravljajo pa izolirajo, stere so že davnik, že več deset lejt postavili. E.ON že na cejlo leto pa na več lejt naprej načrte ma, gde do soje menjavali pa gde do je izolirali. Depa te vrstni red se dostakrat spremeni, najbola te, če glasijo, ka so se štoklje poškodovale ali so zginile. Tašoga reda vsigdar tam, gde se je nesreča zgaula, v 300 mejtrov velkom kraugi, poglednejo žnjaure pa soje, če trbej, te se tam vöpopravi pa izolira.

Zvün Sombotela so lani v vasaj Meggyeskovácsi, Alsóújlak, Szalafő, Vép, Bő, Vasszécseny pa Sorkifalud 34 nauvi gnejzsd sklali vö za štoklje, taše, stere so že varne kak za velke tak za male ftiče.

V Železni županiji vsevküp 3000 stojal ma vösklajeno E.ON, kama si štoklje leko varno gnejzdo naredijo. Te stojala, stera se na soje goraskladejo, fejst močna morajo biti, zato, ka za par lejt do te štokljova gnejzda več stau kilogramov vagale. Zavolo te gnejzde, stere do zdaj gorklali, v Somboteli 21. februarja v več mejstaj nede elektrike. Največkrat se tak rejši, ka se po ulicaj elektrika dolazakapči pa je samo dočas nega, ka ne zgotauvijo. Tau največkrat dve, tri vöre časa pomeni.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Prijeli domnevna ruska vohuna

Slovenska obveščevalno-varnostna agencija je v Ljubljani odkrila in priprla tuja državljana, ki sta obdolžena vohunjenja za Rusijo. Domnevna ruska agenta, ki so ju prijeli 5. decembra lani, sta vodila podjetje Art Gallery, ki jima je bilo krinka za delovanje v Sloveniji, formalno pa naj bi se ukvarjalo s trgovanjem z nepremičninami, starinami in umetninami. Poleg tega sta imela še podjetje DSM & IT. Obe podjetji, ustanovljeni leta 2018 in leta 2017, sta bili pri poslovanju nevpadljivi. Domnevna agenta, moški in ženska, ki sta v zasebnem življenju tudi partnerja, imata dva mladoletna otroka, družina pa naj bi živela v najeti hiši v okolici Ljubljane. Po poročanju Televizije Slovenija sta imela argentinsko državljanstvo, delovala sta pod lažno identiteto in se nista predstavljala kot ruska državljana. Gre torej za tako imenovane »sleeperje« oziroma speče agente, ki večinoma delujejo pod okriljem ene od ruskih obveščevalnih služb, neuradno ruske zunanje obveščevalne službe SVR. Kot pravijo strokovnjaki, je takšne vohune zaradi lažne identitete izjemno težko odkriti.

Slovenija dala pobudo za boljše oznake porekla medu

Kmetijski ministri EU so na zasedanju v Bruslju podprli pobudo Slovenije o reviziji direktive o medu, po kateri bo poreklo medu odslej bolj jasno označeno. Evropski komisar za kmetijstvo je v razpravi poudaril, da mora biti poreklo medu sicer res označeno jasno, a tudi sorazmerno, in ne sme predstavljati administrativnega bremena. Trenutno je po besedah kmetijske ministrice Irene Šinko z etikete medu razvidno zgolj, ali je med iz EU ali gre za mešanico z medom iz tretjih držav, Slovenija pa si želi, da bi bila na etiketi zapisana vsaka država posebej in delež med iz te države.

NAŠ BENI

Naša družina je skaus mejla psa. Gda sam bila menša, smo meli škotsko ovčarko Kalo, štero so nam na žalost fkradnoli, te smo mejli mejšanko Kalo, te smo meli edino slovensko fajto, kraško ovčarko Mašo, štera je bila naša petnajst lejt, za njauv

pa še višavsko terierko Polonco, štera se je od nas poslovila, gda je dopunila 14 lejt. Za njauv smo dugo žalüvali pa smo pravli, ka psa pri kuči več nede. Ali po enom leti nam je začnilo faliti,

ka bi neka bundastoga cartali pri kuči. In te je prišo k nam višavski terier Beni.

Bil je prvi dečko, šteri je prišo h kuči, pa tao nej tak, kak smo pričaküvali, ka naj bi pes prišo k nam.

Bilau je enoga lejpora dneva, ka je meni pravla moja sodelavka: »Simona, eti na interneti davlejo vkraj psa, šteri je ranč takši, kak je bila vaša Polonca.«

Včasi sam naus cuj podržala pa zaglednem eno sladko kosmato kepo (gomboc). Stara je bila šest lejt, dapa naj bi pomali ostala brez gazdarce, ka je ta mogla iti v dom za starejše. Meni se je tak priküpo te pesek, ka sam pozvala domau pa pravla, ka bi leko toga psa posvojili. In čez dva dni smo se rejsan odpelali v Lendavo, nej ka bi znali, ka nas čaka. Ali gda smo staupili na prag kuče, smo zaglednoli enoga maloga kak raketo živo-

ga psa, šteri nas je pozdravo tak, ka je okauli nas odo po dvej nogaj. Gazdarca nam je dala gvant za njega, košaro za spati, šče makaraune njemi je spakivala za sebov. In te se je mogla od njega laučiti. Še zadnjič njemi je pomahala skaus okno pa že

smo se odpelali za ovinek. Pes je znau, ka se je neka zgaudilo, nervozno se je vseu na očova kolena in si srmak komaj odijavo. Gda smo prišli domau, je odišo pod sto pa se nej püsto pri-

jeti skoraj eno vöro. Kak bi, če je zgübo že svoj drügi dom. Najprle je biu v Ljubljani pri sestri

od lendavske gazdarce, štera je mrla. Tak je prišo v Lendavo, pa je pali mogo oditi.

Ali po enom kedni se je navado, ka je zdaj pri nas doma. Oča, šteri je najpre pravo, ka naj pes ne odi v njegvo postelo spat, ga zdaj pisti, ka se njemi ponoči pod poplanom k nogam stisne, pa tak spita.

Živali so nej samo stvar. So bitja (lény), štera čütijo straj pa isto tak lübezen. So neka, ka

trbej spoštüvati pa meti rad, zatao, ka oni majo samo nas. In telko bole moremo razmeti, ka nücajo nekoga, šteri ga ma rad. Tau se najbolje vidi pri pesaj, šteri so v zavetišči pa ji što vzeme za svojoga. Njihove oči se spremenijo od žalostne v tople

pa srečne in zveste (húséges) oči. Zatao, mejte radi živali, ne zdignite roke na nje, ka nejsa naša last, nad štero si leko svoj bejs vödavlemo. In še neka, ne bojte si vzeti odrasle živali h

kuči. Vörvlite mi, ka je naš Beni z nami tak, kak če bi ga meli od maloga. Del družine, štero-

ga vzememo s sebov na vsakiš izlet, zaradi šteroga si vzemen tüdi dopust, ka ne bi biu sam doma, če so drügi kama odišli. Za konec bi vam rada napisala še deset pesjih zapauvedi, štere sam najšla na interneti, pa so se mene doteknole:

1. zapauved: Moje življenje je dugo samo deset do petnajst lejt. Vsakič, gda te nega z meno, me boli. Zato razmisli prle kak me vzemeš za svojoga.

2. zapauved: Daj mi zadosta cajta, ka mo razmo, ka ščeš od mene.

3. zapauved: Zavüpli mi, od toga živém.

4. zapauved: Ne čemeri se na mene pa me ne zapiraj, ka bi me tak kaznüvo. Ti maš svoje

delo pa svoje pajdaše, ges mam pa samo tebe.

5. zapauved: Pogučavli si z meno, pa či gli samo tü pa tam. Či gli mogauče ne razmejm vsakše rejči, pa poznam tvoj glas in

te je naj včasi namenjeni samo meni.

6. zapauved: Kakoli delaš z meno, dobro ali lagvo, nigdar ne pozabim.

7. zapauved: Prle, kak me vdaríš, moreš znati, ka bi ti ges leko rokau zgrabo s svojimi zobami pa ti jo zdraubo, pa toga nigdar ne napravim.

8. zapauved: Prle, kak me skregaš, ka sam lagvi, ftrglivi in trmasti, malo razmisli. Mogauče me mantra slabo gesti, mogauče sam biu predugo na sunci ali pa je moje srce nej zdravo.

9. zapauved: poskrbi za mene tüdi, gda mo stari. Tüdi ti boš idnauk stari.

10. zapauved: Boj z menov tüdi na moji zadnji pauti v življenji. Ne pravi, ka tau ne moreš gledati ali pa ka se tau naj zgodi tak, ka ti ne boš pauleg. Znaš, s tebo mi je vse ležej.

Simona Rituper
ilustracije: www.kutyabaratsag.hu

FESTIVAL DOMANJOGA VINA IN KIFLINOV

Po tistom, ka sta se na Slovenski vzorčni kmetiji na Gorenjem Seniku predpau dnevom srečala kmetijska ministra Slovenije in Madžarske, je v soboto zadvečarka tam biu ške Festival domanjoga vina in kiflinov. V preminauči lejtaj so ženske pekle pogače, letos pa so se organizatorji tak odlaučili, ka do pekle solene kifline.

V tistom cajti, ka sta se dve ocenjevalni komisiji namestile v zgornjom tali zidine, so si v restavraciji lidge leko pogučavali, eni pa so tudi zaplesali, vej pa je tudi letos špilala skupina Što ma čas iz Slovenije. Ge pa sam v tom cajti zgrabila *Gabora Wachte-*

Že drugo leto po redi je bilau najbalkše ocenjeno vino, steroga je prpauvala Ana Šamu

ra, steri mi je pravo, ka je letos prvo paut napravo rose vino iz grauzdja z domanjoga lugaša. »Toga nej bi znau, če mi nej bi pomago ženin oča, Lali Hanžek,« je vöovado pa cujda, ka so naprešali okauli 60 litrov vina pa ka ga je nej dosta več ostalo, samo ške par litrov.

Komisija, stera je ocenjevala vino - v njoj so bili slovenska generalna konzulka v Monoštri *Metka Lajnsček*, predsednik Državne slovenske samouprave *Karel Holec*, direktor Razvojne agencije Slovenska krajina *Tomaž Kovács* in domačin Csaba Skaper - se je trnok čedno držala pri svojom deli in kak je na konci raztolmačo Tomaž, je tau nej léko delo bilau, zatau so od skupno 14 mint najbalkše ške gnauk mogli oceniti, ka so te rej-san gvüšni bili, stero je najbalkše vino gé. In tak je, tak kak tudi

Tau je komisija, stera je ocenjevala kifline

lani, najvišišo oceno daubilo rdeče vino, stero je pripauvala pa napravila Ana Šamu.

Kiflinge, tej je bilau enajst, pa so ocenjevali: slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köles Kiss, küjar Csaba Steffel in Lidija Lipič Berlek pa Tatjana Buzeti, obej z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Državna sekretarka Tatjana Buzeti, stera je že na začetki pozdravila vse navzauče, je pravla, ka so nej léko delo meli, vej pa je biu skor vsakši kiflin trnok dober. In tau smo se leko prepričali vsi, steri smo sledkar té kifline, najbalkše je spekla Viktorija Hanžek, pa bograč in tudi vino leko koštavali.

Silva Eöry

IZ NAŠE KÜNJE: MALE KISILAKOVE POGAČICE

Dostakrat čujem lidi, ka za kakšno dobrauto pravijo »vaj, gda pa tau začneš gesti, ne moreš enjati.« No, gnes vam dam recept za ene takše pogačice, štere nete mogli enjati gesti, dokleč sklejca nede prazna. Dobre so tak tople kak tudi mrzle, pa nika jim ne fali tudi, če den ali dva stojijo.

Najbalkše pri tej pogačicaj je, ka je leko delate na dva načina, dve fele forme. Gnes vam napišem obadva, pa te te vidli, šteri de vam bole pri srci. Pauleg toga pa so čista nika nej komplicejrane za delati, zatau vam lejko pomagajo tudi najmlajši pri kuči.

Za te male pogačice nücate:

- melo
- kisilak (ščipke)
- puter (žmaučau)

Vse more biti enake količine (mennyiség). Tau pomeni, kelko mele, telko ostaloga (na primer: pau kile mele, pau kile kisilaka, pau kile putra). Ja, rejsan je dosta putra, ali te vidli, vrejčno je. Gda sestavine zmejšate, te posolite po občutki. Ka de vam ležej, vam povem, ka ges na kilo mele dam 2 malivi žlički soli. Testau date v hladilnik, ka ležej razvlekate, zatau naj tam stoji kakšno vöro. Te ga razvlekate na 1 cm kusto, pa vözrejzete z modelom ali pa malo kupico pogačice, štere majo premer nendri 3 cm. Denemo je v plej, premažemo s stepeno djajco, pa pečemo do svetlo rjave farbe pri 190 stopinjaj.

No, zdaj vam pa povem še za drugo varianto, štero ges bole pogausto delam, ka je nej trbej valekati. Tam tudi malo ovakšo razmerje sestavin nücam.

- 400 g mele
- 400 g kisle smetane/vrnjoga mlejka (ena velka kiska smetana)
- 250 g putra
- slaba mala žlička soli
- djajce za premazati

Tao testau tudi dam v hladilnik, te pa jemlem z rokau testau, pa delam kroglice, velke kak orej. Premažem je s stepeno djajco pa spečem isto kak ove iz prve variante. Ta varianta je malo menje masna, malo bole hrustljava, ali tista s prve pa fajn naraste, pa je bole raja, ka se prav plasti delajo.

Gnes vam cuj dam kejpa od obej, ka te vidli, kak ene pa kak drugje vövidijo.

No, vüplem, ka mate vse, ka nücate, že zdaj pri kuči, pa de že gnes zadišalo iz vaše künje.

Pa dober tek iz naše v vašo künjo!

Simona Rituper

... DO MADŽARSKE

Všolah primanjkuje 16.140 učiteljev

Prejšnji terek je bila prva obletnica, odkar so pedagoški delavci zaradi višjih plač in vsebinskih reform šolskega sistema začeli protestirati. Protesti so od takrat potekali skoraj neprekinjeno po vsej državi, najbolj intenzivno seveda v glavnem mestu. Raznim oblikam protestov - stavke, pohodi, državljanska nepokorščina, žive verige itn. - so se v veliki meri pridružili dijaki in tudi starši, ki jih skrbi prihodnost madžarskega šolskega sistema. Ker je vlada z zakonom o stavgah, zelo dvignila raven še zadostnih storitev in s tem sindikatom skoraj onemogočila, da bi organizirali navadne stavke, so se nekateri profesorji srednjih šol upirali z državljansko nepokorščino. Ko jih je zaradi tega nekaj ostalo brez služb, so se protesti razširili med dijake in starše. Čeprav so po protestih stekli pogovori med predstavniki pedagoških sindikatov in notranjim ministrom, kamor spada tudi šolstvo, kakšnih konkretnih, učiteljem prijaznih rezultatov ni bilo. Predstavniki sindikatov vseeno pravijo, da protesti niso bili odveč, saj so z njimi dosegli določeno stopnjo solidarnosti v družbi in usmerili pozornost na pomanjkljivosti šolskega sistema. Učitelji na Madžarskem niso le zelo slabo plačani, temveč jih na šolah primanjkuje več kot 16 tisoč. Kot simbol tega dejstva so učitelji ob prvi obletnici protestov na glavnem trgu v Budimpešti narisali 16 140 znakov za pomanjkanje (√).

Madžarska na repu lestvice

Po podatkih berlinske pisarne Transparency International (TI) je postala Madžarska najbolj koruptivna država Evropske unije. Pred dvema letoma nas je prehitela še Bolgarija, toda na lestvici smo za mesto napredovali in zasedli mesto za njo. V svetovnem merilu je Madžarska na 77. mestu skupaj s Burkino Faso, Kuvajtom in Vietnamom. Kot je na to že večkrat opozoril generalni tožilec Péter Polt, gre pri indeksu zaznave korupcije (CPI) zgolj za zaznavanje in ne dejansko stanje. Predstavniki TI pa poudarjajo, da pri zaznavanju korupcije v javnem sektorju uporabljajo podatke iz 13 zunanjih virov oz. raziskav, vključno s svetovno banko, svetovnim gospodarskim forumom, zasebnimi podjetji za oceno tveganj in svetovanje, možganskimi trusti itn. Kot še poudarjajo v organizaciji TI, postopek za izračun indeksa redno pregledujejo, da bi zagotovili čim večjo robustnost in skladnost.

MORAŠ VOLAU METI K TAUMA

Na borovo gostüvanje sploj dosta rauž trbej. Za snejo, za ženina, za svadbice, za družbane, za stršina pa stršico, za zvača... Pa te še na baur pa na kaule. Tau je telko rauž, ka tau eden človek narediti ne more. Tak je tau zdaj v Števanovci tō, gde se fejst pripravljajo na borovo gostüvanje. *Madjarin Iluš*, po možej *Dončec*, je edna med tistimi ženskami, stera že več kednauv papirnate rauže dela. Zdaj se je že pomirila, zato, ka je zgotauvila, depa bilau je tašo, ka večer še krepko kavo spila, aj do paunauči leko rauže redi.

- *Iluš, ti delaš pūšle za svadbice, kak za male tak za velke, leko te pitam, kak zdaj stojiš, kelko moraš še napraviti?*

»Vsevtjüpar sem osemtresti pūšlov napravljajo, tresti za velte pa osem za male, stere do mali baur vlekla. S tejm sem že zgotauvila, zdaj že samo šaupe moram gorazvezati, depa tau je že nej velko delo, s tejm brž zgotauvim.«

- *Kelko rauž je v ednom pūšli?*

»V velkom pūšli je sedem rauž pa tam je še rozmaring zraven, v malom pa šest, tau so trnjove rauže.«

- *Kelko časa rediš te pūšle?*

»Tisti tjedn po božiči sem začnila pa tak leko povejm, ka vsikši den sem delala, depa bola samo zadvečerka pa dostakrat do paunauči. Tau je zato, ka vodne za mali mlajšov volo, za vnukecov volo ne morem delati, zato ka nji tō fejst brigajo rauže.«

- *Gda si začnila tau lejpo delo, gda si prvo raužo napravljajo?*

»Gda je menša hči v peti klas odla v osnovni šauli, te je Šumistji Iluš za nje taši krožek držala, gde so papirnate rauže delali. Te je moja hči domau prinesla edno margareto pa edno ospičeno raužo. Ona je mena kazala, kak so redli, depa vse točno

nej znala. Zato sem dja raužo raznok pobrala pa sem go probala znauva narediti, tau je bejla moja prva papirnata rauža. Namé je te potejn tau začnilo brigati pa te gda je Šumistji Iluš tōj v vesi mej-

Madjarin Iluš s pūšlom, kakšne do mele svadbice na borovom gostüvanji

la taše delavnice, dja sem redno odla pa sem se včila, zato, ka namé je tau brigalo.«

- *Gda si mala bila, doma mati taše papirnate rauže nej redla?*

Iluš je naredla vsevtjüper 38 pūšlov za svadbice

»Moja mama je dosta sestere mejla pa gda so rojstne dneve mele, te je moja mama vsigdar iz papirnate rauž pūšeu dala narediti za nji. Žive-la je v vesi edna ženska, stera se je tak zvala, ka Nakamlina Treža, dobro se spomnim, ka ta baba

je vsigdar tašo šurko tjkilo mejla pa ta je sploj lejpe pūšle znala narediti. Gda je moja mama domau pirnesla te pūšeu, dja sem se vsigdar tak čüdivala, kak je tau lejpo. Tau tō dobro vardjam, ka

gda se je moja mama ženila, ativa sestra je eden sploj lejpi pūšeu napravljajo mami, še zdaj ga tak pred očami mam. Te pūšeu je moj ati sledkar notra v tašo kaštülo djau, stera je naprej edno okno mejla, aj nede prašnati. Mi, mlajši, smo vsigdar te pūšeu gledali, že vejn oženjena sem bila, gda je ta škatüla še doma vkar na omari

bila, depa sledkar je nikak tapreminaula.«

- *Kakšni pūšeu je tau biu?*

»Tau je taši pūšeu biu, gde je zvün papirnate rauž še žalot (želod) pa draut biu tak lopau zasükani pa s papirom

nutrapoviti. Taši pūšeu se gneden že ne dela, pa ranč nega, pa tisti žensk tō nega, od stera bi se leko navčili.«

- *Tau se vidi ka sploj rada delaš vse tašo, ka se ročno dela. Če bi zdaj vō iz šaule prišla, kama bi üšla se ta-*

dala včiti?

»Mena se je sploj vidlo pa rada bi vōsprobala lončarstvo. Depa dja sem nej mejla maudoš tistoga reda, ka bi se tadala včila, proto taumi ka sploj dobro sem se včila.

Stara družinska fotografija, na levi strani oča pa mati od Iluš

Moja sestra je v gimnazijo odla, namé so pa že nej mogli šaulati, zato ka stariške so nej odli delat v fabriko, doma na gazdiji so bili. Dosta haska nej bilau, porcije pa trbelo plačüvati, letno dvajsti gezero forintov, zato so steli, aj dja doma ostanem na gazdiji. Gda so mena prajli, ka se ne morem tadale včiti, dja sem sploj fejst djaukala.«

- *Ka si delala potejm?*

»Kak sem prajla, dosta sem djaukala pa sem prosila, aj leko v židano fabriko dem. Pa te mi ati pravo, aj dem, vej nika že baude. Tak sem se te tam včila pa zgotauvila kak tkalka. Nej je leko delo bilau, dja sem dvajsti švicarski mašinov gnala, depa tistoga reda je tam sploj lejpe pejnaze leko slüžo.«

- *Brž se leko navči papirnatu rauže delati?*

»Dosta rauž moraš narediti dočas, ka si prakso spraviš. Sprvoga sem samo bola zasé delala, ranč trno so nej vedli, ka vejn papirnate rauže redti. V Števanovci so te še

tetica Ropoš Anuška pa Šumistji Iluš najbola tau delali, dja sem se pa nej stejla siliti. Sledkar, gda sem se že bola vcujsprajla k papirnatim raužam, gnauk sem na pausado sprosila od tetice Ropoš

zobaste škarice. Gda sem zgotauvila, dja sem njej škarice nazaj stejla dati, depa ona tau prajla, ka ona mena te škarce prejkda pa aj dja delam tadale, zato, ka oni so že starejši za tau. Tak sem te dja začnila se s tejm spravlati, papirnate rauže redti, zato, ka dja sem nej stejla, aj tau čütijo, ka se dja tiskam.«

- *Iluš, kak si te škarice prejk-*

vzela, tak sledkar moraš najdti eno, steri ranč ti prejk-

daš tau maštarijo, nej?

»Tau delo se vsakšoma vidi, vsikši proba pa brž ške zgotauviti, depa tau je nej tak, tau je müdno delo. Dja tak brodim, če samo ena ali dve ostanete med tejm, stera probajo rauže redti, te je že vrejdn bilau.«

- *Iluš, ka misliš, od koga si tau erbala, kataše lejpe rauže vejš redti?*

»Moja mati se je nikdar nej včila, depa itak vse napravljajo, ka je doma trbelo. Vōrezati, šivati, tau je ona vse znala. Ati, on je pa tak taši ezermešter bijo, on je napravo vse. Vejš, sto je bijo še fejs flajsen, atija sestra, Hermina, stera je mami pūšeu napravljajo. Tak ka mejla sem od koga bi erbala flajnsne roke, depa papirnate rauže samo tak leko dela, če človek ma volau k tauma, tau na silo delati ne more.« (Kejpa na 1. strani: *Madjarin Iluš kak mlada ženska v židani fabriki v Monoštri*)

Karči Holec

Od in da v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Jakob Aljaž

je biu katoliški duhovnik pa velki, velki zaljubljenec v slovenske planine ranč tak. Leta 1845 se je skrak Ljubljane naraudo. Aljaž je eške devet sester pa bratov emo. Srmacke so

znajo njegvo ménje. Najbole je poznani po Aljažovom stolpi na vriji Triglava.

Ka mo vse to delo Jakoba Aljaža bole razmeli, eške moramo v tisti čas poglednoti. Slovenске krajine so za časa Monar-

biu. Leta 1835 se je naraudo. Po tejm je poznani biu, ka na goro Špik je lidi sprevajo. Takšnim lidam eške gnes »gornik« pravijo. Gorniki so lidge, steri vejo, kak tagor na goro leko paut najdejo. Za njegvo

vala. Vküper z njim je po planinaj plejzdo pa v nji lidi sprevajo Ivan Berginc tō.

Ivan Berginc

se je 1867 naraudo, 32 lejt po tejm, gda je »Medved« na svejt prišo. Depa, vküper sta eden čas plejzdila.

Ivan Berginc za človeka vala, ka prvi je po najbolje žmetnoj pauti gor na Triglav plezo. Severna stejna Triglava se zove. Eške gnes si na njoj alpinisti »zobe terejo«, gda tagor plejzdijo. Tau paut so že prva divdji djagri poznali. Depa, do kraja »tagor« eške niške prva nej prišo. Ivan Berginc je v življenji lagvo obodo.

Živo je v krajini, stero so po prvaj velkoj bojni talanski fašisti prejkmei. Kak velkoga Slovenca so ga bujli. Po dokumentaj, steri so nam poznani, so ga 24. maja 1926 bujtoga v reki Soči najšli. Talanski fašisti so njemi življenje vzeli. Niške ga nej osauo, prišli so, ga bujli pa v vodau ličili. Kak vsi drugi gorniki, lidge, steri na gore plejzdijo, se je tihincom nej pokoriti do-

gore pokoriti, so se od nikoga nej dali dojpogledoti.

Eške gnesden planine za svejt valajo, kama nikšna politika, nikšen nacionalizem ne sega. Tam više oblakov človek sam za sebe mora skrb meti, ka

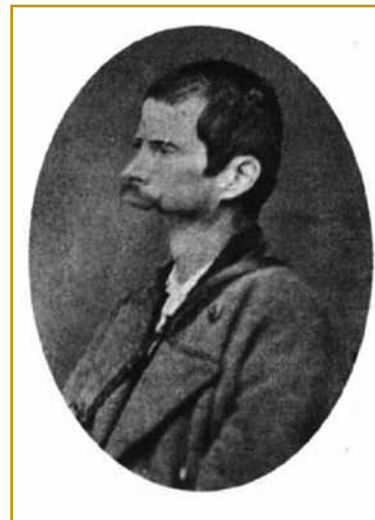
Tak se Julijske Alpe z vrija gore Mangart vidijo. Leko povejmo, ka njeni »center« tak vögleda. Ménje njim je Gaj Julij Cezar dau, zaprav, varaš Forum Julii je tau biu, steri je na mesti gnešnjoga Čedada na Talanskem stau. Po vnaugi tej viski vriyaj so junaki gnešnjoga pisanja ojdili, so tagor plejzdili

bili, depa, Jakob je velki talent za včenje že kak pojbič pokazo. V Beči je za profesora stari rejči študejro, depa, doma je po očovoj smrti vse menje pejne bilau. Prejk se je dau spisati, tadale je teologijo študejro. Na več mestaj je kak duhovnik

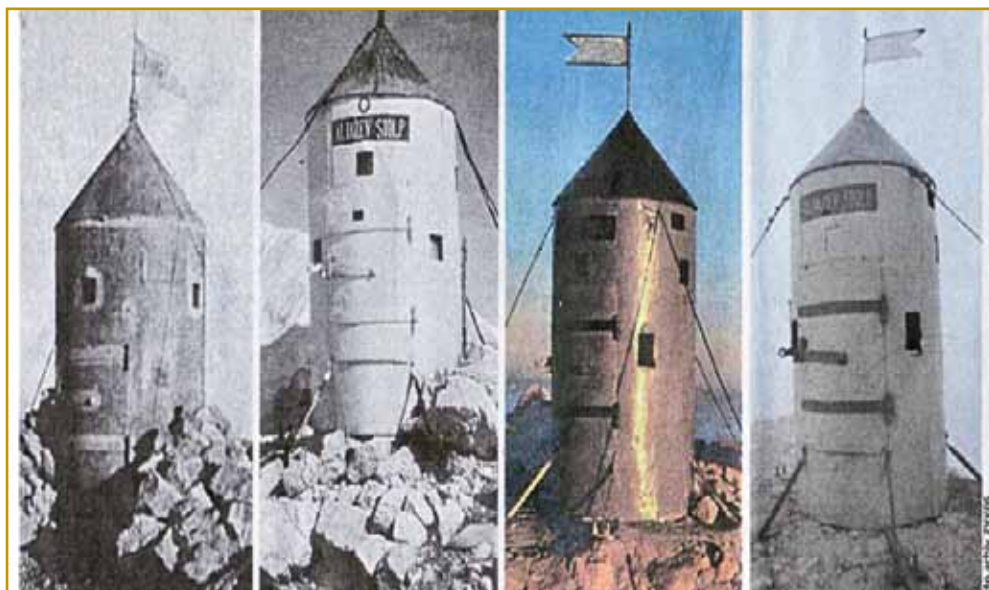
hije zvekšoga Nemci iz Avstrije prejkmei. Tak so si slovenske planine pa gore tō za svoje gemali, so je za svoje meli. Ranč Aljaž je zatoga volo vriji Triglava »dojküpo«. Zvün toga je eške vnauge planinske rame dau gorpostaviti, v steri bi si

tretje ménje Špik že vejmo, od kec je vöprišo. Depa, kak se je njegvo štrto ménje Medved narodilo?

Vküper z Jakobom Aljažom je visko gor na gore ojdo. Julius Kugy (od njega smo že pisali) se je od njega največ navčo,

Na toj staroj fotografiji se leko vidi, ka Anton Tožbar spaudnje čelujsti nema. Vej se, ka gezik je tō zgübo, gda se je z medvedom srečo. Medved ga je s škramplami vdar, njemi spodkar z gezikom vred vse vkraj vtrgno. Depa, tadale je lidi po goraj sprevajo, brezi gezika je dum eške malo gučati vedo, se je mantrou, aj ga lidge razmejo

Jakob Aljaž je leta 1894 vriji Triglava dojküpo. Za njega je 1 goldinar plačo. Tau bi gnes nin 0,20 evrona bilau. Tak je leko na najvišjom slovenskom vriji stolp (tören) dau gorpostaviti, steri gnes po njem ménje nosi, Aljažev stolp. 7. avgusta 1895 je stolp biu gorpostavljeni. Cejlo delo pa material za njega je tō Aljaž vöplačo, 300 goldinarov ga je vsevküper prišo, v gnešnji pejnezej tau nin 60 evronov pride. Na fotografiji se na levjom kraji prvi, originalen stolp leko vidi. Dostakrat so ga renovejrati mogli, skur vcejlak na nauvo narediti. Vijeri pa srejle tam visko gor velki kvar delajo

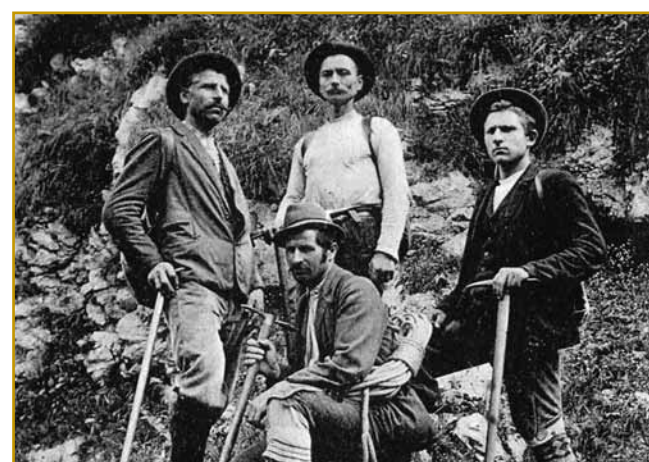
slüžo, dokejč je nej v ves Dovje prišo. Leko povejmo, kak brž se je v njem lübezen do planin narodila. 38 lejt je, vse do svoje smrti, v Dovjah v cerkvi sv. Mihaela slüžo. Gnes vsi, steri v planine, na gore ojdijo, po-

lidge leko spočinauli, gda so ta na viske vrije ojdli. Z enim trno poznanim človekom je na vnauge vrije tagor ojdo.

Anton Tožbar-Špik Medved

je v tistom časi vsem poznani

kak po skalaj pa goraj plejzditi trbej. Medved ga je nej na nikoj djau, 20 lejt je tak živo. Pa se je ena drejva najšla, stera je na njega spadnola pa ga bujli. Anton Tožbar-Špik Medved za velko legendo Julijskij Alp

Mladi Ivan na pravom kraji stodji, »Medved« brezi polonje lamp pa gezika najbolje više nas gleda. Na fotografiji se leko vidi, ka so v tisti časaj meli, ka so leko po goraj plejzdili. Brezi klobüka je nikak nej slau

püsto. Moramo vedeti, ka takši lidge so se nigdar nej pokoriti dali. Med nebom pa zemlov so živeli, njim je niške nej mogo zapovedavati. Ta natura njim je nut v njivo zibeu bila djana. Lidge, steri so si vedli viske

cejli pa živi nazaj »doj« pride. Steri samo gnauk tagor pride, planine znauva pa znauva tau-ga tagor zovejo. Tau je paut, stera se nigdar ne zgotovi. Pa

ranč lidge, stero smo spoznali, nam od toga pripovejdajo. (Kejp na 1. strani: Spomenik Jakobu Aljažu na obrobju vasice Dovje)

Miki Roš

Porabske litere

Lani ste večkrat leko šteli v naši novinaj razpis (pályázat) Porabske litere, steroga je vospisalo Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja. V njem smo nagačevali lidi, naj se njim ne vnauža napisati svoje misli, svoje štorije ali pesmi v slovenski rejči, leko tau napravijo v našoj domanjoi rejči ali pa v knjižni slovenski rejči. Tisti, steri so se potrudili, so svoje nagrade (díj) dobili lani decembra na lejpom, svetešnjom programi v Slovenskom daumi v Varaši. K nagradi pa cajsliši tau tö, ka se njina literarna dela notradejejo v novine Porabje, aj je leko vseveč lidi taprešte.

V tej številki te leko šteli drugi tau zgodbe Spominčice, stero je napisala Noémi Illés iz Sakalovec. Noémi je v kategoriji »Srednješolci in študenti« dosegla prvo mesto. V imeni uredništva ji gratulejramo, vam, dragi bralci, pa želejmo fanj štenjé!

SPOMINČICE

Babica je bila preprosta ženska. Kot veliko Porabcev v njenem času je tudi ona delala v tovarni svile, ob tem pa je bila predana družini, možu in otrokoma. Vedno je kuhala okusne jedi, nenehno je delala na vrtu, ob nedeljah pa hodila k maši. Vendar sta puncii vedno vedeli, da je več kot neka povprečna oseba, oziroma da ima z njima nekakšno posebno zvezo. Zato sta bili prepričani, da jima je tudi zdaj pripravila presenečenje. Nika je imela ob pismu zadržke, ni vedela, ali bo lahko opravila nalogo, med tem ko jo v madžarski prestolnici čaka služba. Iskreno rečeno, mislila si je, da je sprehod v gozdu zdaj brezzvezen.

»Včeraj je deževalo. Upam, da bomo našli jurčke!« je rekla mlajša sestra Mojca, ki je bila vedno navdušena nad gobami.

Zanje je nekako imela talent že od malih nog in je vedno našla najlepše, največje jurčke, ki jih mi pravimo tudi kralji gob. Njo, kot tudi Niko, sta univerza in služba odpeljali z vasi, a ji je bilo to zelo všeč. Našla je svojo mesto, ugaja ji, da Budimpešta nikoli ne spi: v njej se skriva vedno kaj zanimivega in življenje v njej je kot ena sama dirka. Nika ni nikoli delila svojega mnenja, čeprav živi v enakem položaju. Njo moti, da po službi ne more na sprehod v naravo, in ne mara Budimpeščanov, ki so povzpetniki.

»Jaz bi potrebovala samo tišino, da lahko premislim, kako bom nadaljevala v službi.«

»Eh, ne reci, pri tebi se vse vrti zgolj okoli službe. Zdaj, ko si doma, bi se morala malo sprostiti in biti z družino,« ji je zabrusila Mojca, medtem ko je oči obrnila vstran.

Kot vedno, je tudi zdaj imela prav. Toda ona nikoli ne bo razumela svoje sestre, saj je drugačen tip človeka. Nika ji je kar naprej zavidala, ker je tako samozavestna in odločna. Ona pa želi vedno izpolniti vsa pričakovanja in se zakoplje v delo. S temi mislimi je Nika naredila prve

korake v gozdu blizu njihove hiše. Sveži zrak ji je udaril v obraz in vedela je, da je zdaj čas za osvežitev. To ni čas niti za delo, niti za načrte, niti za zaskrbljenost. To je čas le zase.

Besede so kar letele iz njunih ust, imeli sta preveč tem, o katerih sta se želeli pogovarjati. Nika obožuje zvezo s sestro. Kako srečni sta, da imata vedno v bližini osebo, s katero si stojita ob strani, se podpirata ter ljubita iz vsega srca.

»Zanimivo je, da je babica to presenečenje pripravila za naju. Sploh ne morem razumeti, kako stari ljudje gledajo na stvari v življenju. Popolnoma drugače kot mi, mladi,« je rekla Mojca.

»Ja, čudno je, da se pripravljajo na svojo smrt že več let prej. Vsi se bojimo tega, oni pa so tako samozavestni in načrtujejo vse,« je odvrnila Nika.

»Ja, ker imajo čas. Vem, ko je babica šla v pokoj, je v njenem življenju nastala praznina, ki jo je želela zapolniti.«

»Zato je verjetno tolikokrat kuhala pa pekla,« se je nasmehnila mlajša sestra. »Joj, kako pogrešam njena peciva. Nikoli ne bom jedla tako okusnih jedi. Nikoli več...«

»Kaj če bi midve poskusili kaj narediti? V otroštvu sva videli, kako dela ona, in mislim, da v njeni kuhinji lahko najdemo recepte,« je dala idejo Nika.

»No, ti sama veš, da jaz nisem ravno čarovnica v kuhinji.«

»Jaz pa sem. Daj, no ... hitro povejva atiju, naj ogreje peč v stari hiši. Bova naredili gibanico,« se je navdušila starejša sestra.

»Ne maram maka,« je rekla Mojca.

»Kaj pa ti imaš rada??? Nič.«

»To ni res, rada bi jedla nekaj z marelično marmelado.«

»Dobra ideja! Ti boš kuhala, jaz pa bom pekla. Jesen je, imamo ogromno breskev na dvorišču,« se je navdušila Nika.

»Fantastično!« je mrmljala Mojca. »Tega, kar si rekla, tudi ti sama nisi verjela!«

Bil je oktober, sredina jeseni. Barvit letni čas, ki ga mlajša generacija sovraži. Seveda, ker se začne šola in s tem jutra, ko morajo zgodaj vstati, potem pa gredo zaspani na avtobusno postajališče v vasi. Šele tam se začnejo zares zbujati, saj jih že čakajo prijatelji. In tudi smeh, ki nima konca.

Prva naloga je bila namenjena sproščanju in spoznavanju narave. Nika in Mojca sta bili že od malih nog navdušeni nad porabsko pokrajino, ki sta jo zdaj videli iz drugega zornega kota. Njunjo oko se je

zdaj odprlo in začeli sta ceniti ta neprecenljivi zaklad – da sta se rodili med porabskimi griči.

Tretje poglavje

Ko sta prišli domov, je peč že ogrela celo hišo. Babičina hiša je bila samo nekaj metrov od njihove. Nika je takoj našla recepte in že začela čarati v kuhinji. Medtem ko je naredila mehko testo iz moke, masla, sladkorja, jajc in še številnih sestavin, so se drugi družinski člani pogovarjali. Seveda o babici. V dnevi sobi so našli stare slike, ki so že postale del zgodovine. Pripovedujejo zgodbe o starih lepih, a ne tako bleščočih časih. Na vsako sliko so napisali nekaj besed oziroma sporočilo. Poslali so jih v Ameriko, ker so želeli seznaniti sorodnike s tem, kaj se je zgodilo v vasi. Nekatere morda niso nikoli prispele do naslovnikov, ali pa so jih pozabili dati na pošto. V tistem trenutku mogoče niso pomenile toliko kot zdaj. Bile so samo papirji v barvah, zdaj pa bi lahko povedale dolge življenjske štorije. Lahko bi ohranjale dediščino naših prednikov, ali pa stale v kakšnem lepem okviru na družinski mizi. Lahko bi ponosno pokazali našim gostom, kako pogumne sorodnike smo imeli, kaj vse so preživeli in kaj vse smo podedovali od njih. Današnji človek vedno misli samo na denar, ko sliši besedo »podedovati«, četudi dobi več kot le zeleno pobarvane koščke papirja, ki izgubljajo svojo vrednost.

Zakopana v svoje misli je Nika naredila več slojev za gibanico: skutino z limono, makovo s sladkorjem in orehovo. Delila sta jih tanko vlečeno testo in obilo sladke smetane. Ko jo je dala v vročo pečico, ji je zakrutilo v želodcu. Vedela je, da bo nocoj jedla nekaj fenomenalnega, kar jo bo popeljalo v nekdanje čase.

»Kaj pa je z gobami? Sta jih našli kaj?« je vprašala mama.

»Nisva imeli preveč sreče...«

»Menda sva se preveč pogovarjali,« je dodala Mojca. »Nisva zadosti pazili. Toda tukaj v tej vrečki jih je nekaj.«

»Naredimo iz njih večerjo, bom naredila cvrtino z gobami,« je rekla mamica in za družino bliskovito pripravila večerjo, ki jo so skupaj zaužili. Ko je bila tudi gibanica pripravljena, so prišli sorodniki in sosedi. Čisto tako, kot v starih časih, ko niso imeli niti televizije niti interneta. Težko je bilo takrat, vendar obenem tudi preprosto – brez kompliciranja, zato je bilo verjetno vse lepše.

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

				AVTOR: MATAJE HLADNIK	PALČEK	OVAJALEC	MUSLI-MANSKO RDEČE POKRIVALO S COFOM	ESTONEC	MANJŠI RT	SLIKA IZ KOŠČOVY PAPIRIJA	NEKDANJI MANJŠI MESTNI SEAT
				VOZNIKA			1				
				NAUVŠJI POLICIJSKI URADNIK V ITALIJI							
				STANJE, KO RASTLINA ŠE RASTE SUROVINA ZA PIVO							
POMOČ: ANTILO RUSALKA UNCIJALA	STANO-VANJE V DVEH ETAŽAH, DUPLEX	SKLADIŠČE OROŽJA IN VOJAŠKE OPREME, OROŽARNA	NATAŠA ABRAM	ZNAK ZA MNOŽENJE	PLOD, SADEŽ VELIKA ZAČETNA ČRKA		LEPA BAJE-SLOVNA ŽENSKA, KI ŽIVI V VODI	NEOMEJENO TRAJANJE PRIPOVEDI NA PESNI-TEV, EP		25. IN 1. ČRKA OTOČJE V SREDNJI AMERIKI	
OSMI FEBRUAR											
URARSKA DELAVNICA, PRODAJALNA UR			2		TROBLJA HRŠT Z ZELO HRAPAVO SKORUJO			7		ROM	OSNOVNA MERA
PIA ZEMLJIČ			AVSTRAL-SKA ROCK SKUPINA AM. IGRAL (ROBERT DE)			5	NAŠA ZVEZDA NARIT, LEPTIČJE, OKRASJE				6
NAKUPO-VALNO MADŽAR MESTEČE OB MEJI			4		ELASTIČEN PROTEIN ŠIFRA BANČNE KARTICE						
ITALIJAN, NAFTNI KONCERN				MALI TRAVEN OLGA GRACELI	3				PESNIK GRUDEN RENATA TEBALDI		
NAŠ RADLEC (ANDREJ)							RDEČA BARVA Z VIJOLI-ČASTIM ODENKOM	8			
GESLO PODJETJA											

Končna rešitev:

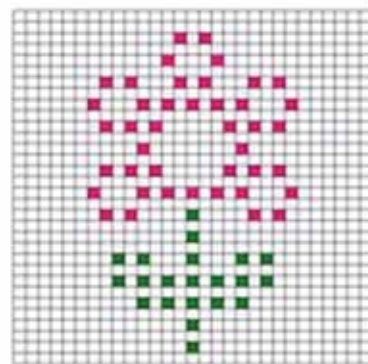
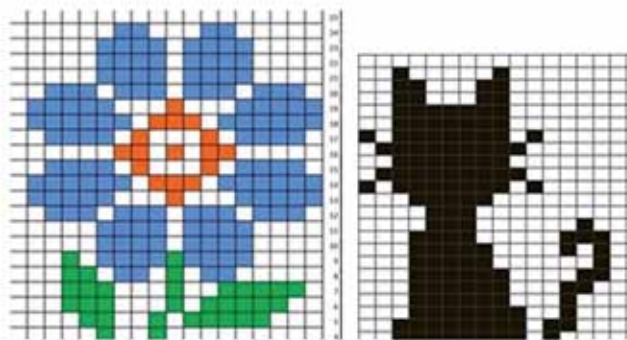
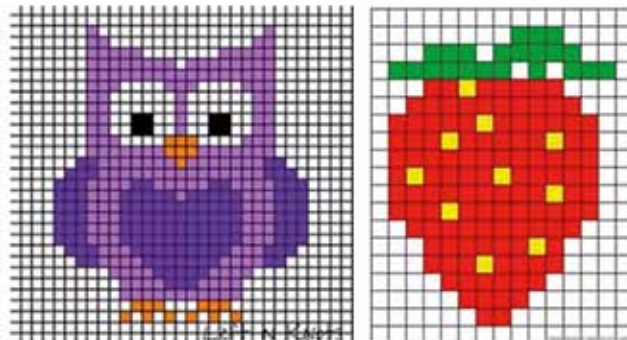
1	2	3	4	5	6	7	2	6	8	6	2	6	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

SUDOKU

2		6			1		7	3
5		3	2	4				
		2		5				
		8	3		4			9
1				6		4	2	
					8	3		7
8				5			6	
3				9		8		4

BARVANJE PO KVADRATKIH

Vzemite zvezek s kvadrati in barvajte tako kot imate na eni od idej:

UGANKA

V vsaki vrsti se skriva en vsiljivec. Izloči ga!

**RÁBAVIDÉKI SZLOVÉNEK RÖNKHÚZÁSA
ÉS ORSZÁGOS SZLOVÉN TALÁLKOZÓ
APÁTISTVÁNFALVÁN**

**PORABSKO BOROVO GOSTÜVANJE IN
SREČANJE PORABSKIH SLOVENCEV
V ŠTEVANOVCIH**

2023.02.18.

PROGRAM

10:00 órától

- Gyülekezés Apátistvánfalva elején
(Szentgotthárd-Máriaújfalu felől)
Kikérekés után a lakodalmas jelmezes menet
elindul a rönkkel a faluközpont irányába.

- Kísérőki hirdetések és mókás jelenetek
menet közben több helyszínen.

Kb. 15:30 órától

- Esketési ceremónia a faluközpontban
(Templom - tér előtt) szlovén és magyar
nyelven, majd a rönk elárverezése.
- Ezt követően lakodalom
(zenél a BLUE PLANET) veszi kezdetét a
helyi iskola aszfaltos pályáján felállított
rendezvényesátorban.

A Rábavidéki Szlovének Rönkhúzása 2015. óta
szerepel a Szellemi Kulturális Örökség
Nemzeti Jegyzékén.

7:30 órakor a szereplők és résztvevők számára
Felsőszőlők központjából (Szentgotthárdot érintve)
különjáratú autóbusz indul Apátistvánfalvára. A
visszaútnak tervezett időpontja: 18.00 óra.

A település érintett szakaszán 10.00 - 16.00 óráig a
közúti forgalom szünetel.

Kérjük, hogy a találkozóra érkezők 2023.02.10-ig az
érintett helyi nemzetiségi önkormányzatoknál jelezzék
részvételi szándékukat.

od 10:00

- Zbiranje na začetku vasi Števanovci
(s smeri Monošter-Máriaújfalu)
Po slovesu od doma krene svatbena
povorka z borom proti centru vasi
- Med potjo pristanki na več lokacijah, kjer
sledijo naznanila
občinskega sluga in šaljivi prizori
Od približno 15:30 ure naprej
Šaljivi poročni obred v vaškem središču
(na Cerkvenem trgu) v slovenskem in
madžarskem jeziku, nato licitacija bora.
Sledi svatba
(nastopa glasbena skupina BLUE PLANET)
v prireditvenem šotoru na asfaltnem igrišču
lokalne osnovne šole.

Porabsko borovo gostüvanje je zabeleženo v Registru
nesnovne kulturne dediščine Madžarske od leta 2015.

Ob 7:30 uri bo za nastopajoče in sodelujoče organiziran
izredni avtobusni prevoz iz središča Gornjega Senika
(preko Monoštra) v Števanovce. Načrtovan povratek je
ob 18.00 uri.

Območje vasi, kjer se bo dogodek odvijal, bo za cestni
promet zaprto med 10.00 in 16.00 uro.

Prosimo, da svoj interes za udeležbo sporočite pristojni
lokalni narodnostni samoupravi do 10.2.2023

A rendezvény szervezői / Organizatorji dogodka:

A rendezvényt támogatta / Prieditev je podprla:

KÖRENTI

8.30 DOŠ Jožefa Košiča

10.30 DOŠ Števanovci

**12.00 Monošter
(park pred gledališčem)**

17. FEBRUAR 2023

Vabljeni!

PORABSKA IN ŠTUDSKA KÖRENTIA MURSKA SOBOTA

in

vas ob slovenskem kulturnem prazniku
vabita na otvoritev razstave
»Panonska hiša – nekoč in danes«,

ki bo v četrtek, 9. februarja 2023, ob 15. uri
v razstavnem prostoru Slovenskega doma v Monoštru.

Razstavo bo predstavila avtorica Jana Balažič.
Program bo z recitiranjem pesmi popestrila Klavdija Šeruga,
za glasbo bosta poskrbela Lara in Lukasa Gumilar.

Vljudno vabljeni.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

NIKA ZA SMEJ

MARTA PREMIŠLAVLE

Marta pa Karči sedita na kauči pa jo Karči pita:
»Ka si pa tak brodiš, Marta?«

Pa Marta pravi:

»Karči, vej pa mi je sauseda pravla, ka si je tak
velki kauč kúpila, ka lejko gor brez problema
sedi deset lidi.«

»Pa ka je te tau kaj takšoga?« jo pogledne Karči.

Marta pa njemi pravi:

»Nika, mene samo zanima, gé vrage de ona naj-
šla deset lidi, ka so brez problema!«

MARTA IN SVINSKE NAUGICE

Marta ide po varaši pa jo stavi en moški. Pita
go:

»Čujte, ne delate vi v Gustijovi mesnici?«

»Ja, delam!« njemi pravi.

Pa moški pita:

»Povejte mi, ali mate svinske naugice?«

Marta pa pravi:

»Nej, ka si je redno mujvam.«

Simona Rituper

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.hu